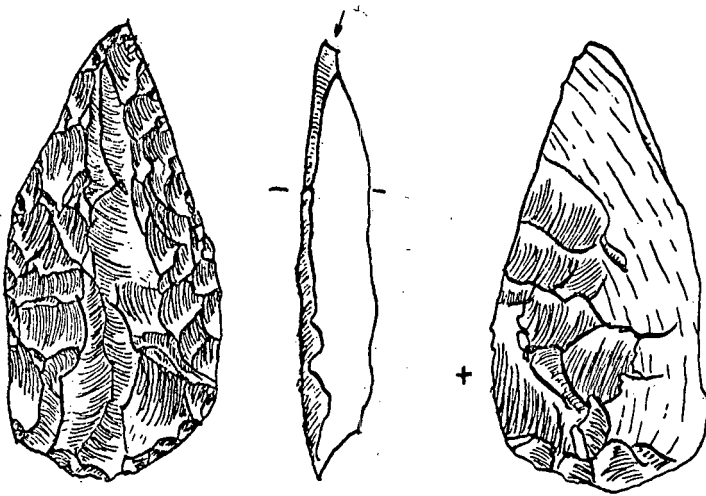

PALEOLITHISCHE VONDSTEN UIT DE KEMPEN

In het gebied van de Kempen zijn in de laatste jaren een aantal Midden- en Jong-Paleolithische vondsten gedaan, die nog niet eerder zijn gepubliceerd.

Het betreft hier een Moustérienspits, een Moustérien Biface, een zijschrabber, een schaaf en een konvexe eindschrabber. Deze artefacten komen van drie verschillende vindplaatsen en zijn door vier verschillende personen gevonden.

De vondsten zijn gedetermineerd in overleg met ter zake kundige archeologen, maar met het nodige voorbehoud, omdat gegevens over de vondstomstandigheden geheel ontbreken. Het determineren van artefacten op louter typologische gronden is en blijkt namelijk een hachelijke zaak, zeker wanneer het gaat over paleolithische vondsten, zodat de mogelijkheid van vergissingen zonder meer moet worden ingecalculeerd.

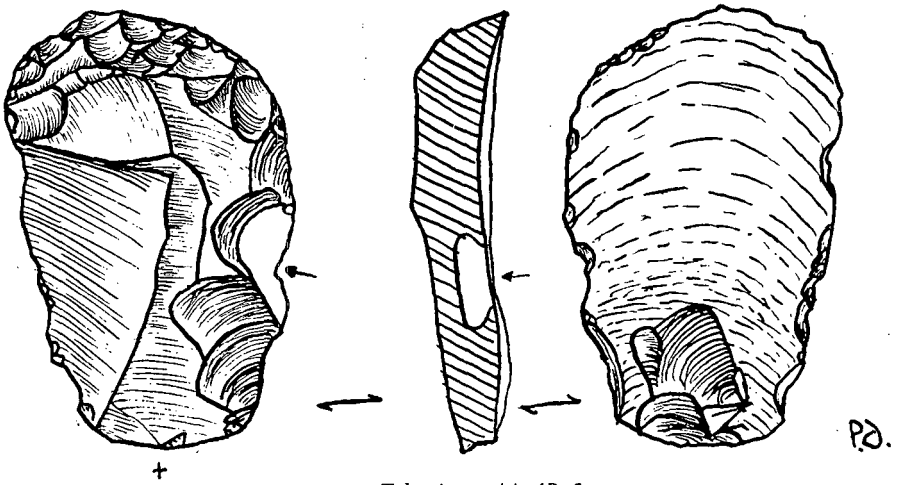

Tekeningen 1, 2, 3.

Pd.

Allereerst de spits (tekening no. 1 t/m 3). Deze is in 1971 door Nico Rooymans uit Bladel gevonden langs de Beerze in Bladel. Dit artefact bevindt zich in zijn verzameling. Het oppervlak vertoont een bruine patina. Links aan de spits een beschadiging, die de indruk wekt een stekerslag te zijn; deze is op tekening no. 2 duidelijk te zien (onder het pijltje). De kleur van het vuursteen is hier grijs. De slagbult is weggeretoucheerd (tekening no. 3 het kruisje), en het artefact vertoont een zware retouche, die aan de rechterzijde min of meer trapsgewijze is aangebracht. Deze spits is in samenwerking met o.a. Anton van der Lee gedetermineerd als een Moustérienspits (Moustérien: ± 55.000 v. Chr.).

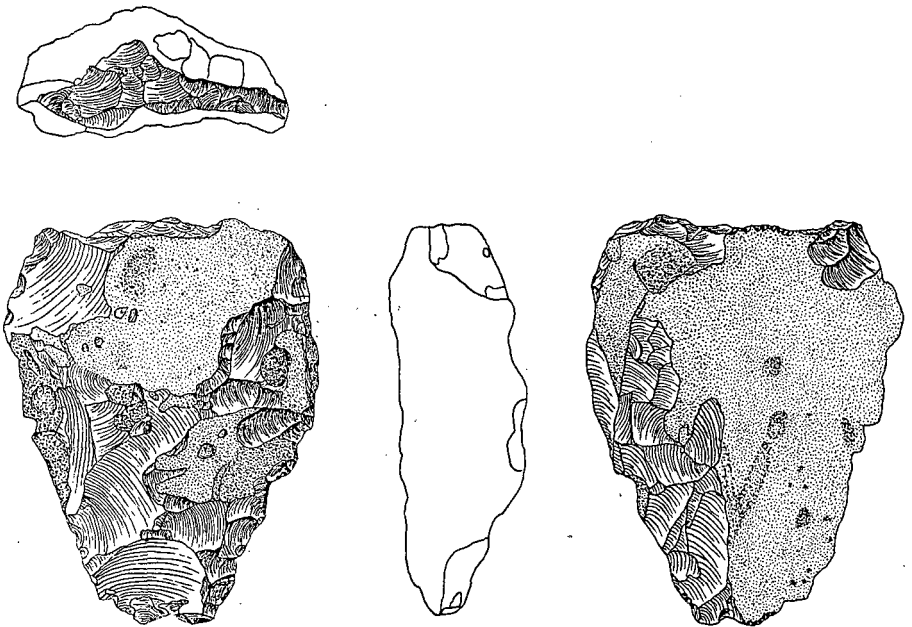
De eindschrabber (tekening 4a, 4b, 5) is door Mevr. Christensen-Wijnen uit Bergeyk omstreeks 1942 in de Witreit gevonden en hij bevindt zich in haar verzameling. Het is een mooie, onder een vrij steile hoek geretoucheerde, konvexe

Tekeningen 4A, 4B, 5

eindschrabber. De beide zijkanten vertonen bovendien nog gebruiksretouche. Op één plaats vertoont het gehele oppervlak een sterke patina.

Aan de zijkant bevindt zich een recente beschadiging (tekening no. 4a, 4B zie pijltjes), op deze plaats is het vuursteen grijs. Deze schrabber is door Dr. Raymond Newell gedateerd tussen 50.000 en 20.000 v. Chr., dus Jong-Paleolithisch. Hij doet

Tekeningen 6, 7, 8, 9

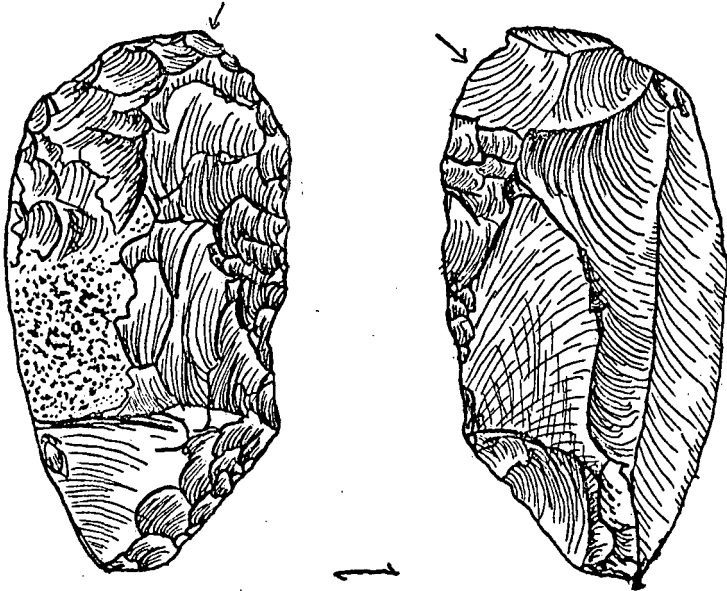
enigszins denken aan de Aurignac-kultuur. Het staat echter vast, dat het werktuig van erratische oorsprong moet zijn, want het vertoont overduidelijke sporen van transport door water, met het gevolg dat de retouches sterk zijn afgesleten.

De biface (tekening no. 6 t/m 9) is door Jan de Vries omstreeks 1962 gevonden in de Witreit en bevindt zich in de kollektie van het Museum 't Oude Slot. (inv. nr. A. LXIII). Het is een onduidelijke en vrij kleine biface van slechte kwaliteit. Het artefact is van een vuursteenknol (z.g. holtevuursteen) gemaakt; op een groot gedeelte van het oppervlak bevindt zich nog de ruwe ongelijkmatige cortex, terwijl de rest is bedekt met een patina. Het artefact is overdekt met gaten, waarvan sommige tot 15 mm diep. De punt is misschien afgebroken, dit is te zien op tekening no. 7 onderaan. De bovenkant is steil afgekapt (tekening no. 6). Deze biface behoort in het Midden- Paleolithicum thuis en wel in het Moustérien. Dr. Raymond Newell (B.A.I. Groningen) en Dr. Joachim (Landesmuseum, Bonn) waren ons behulpzaam met het determineren van dit werktuig.

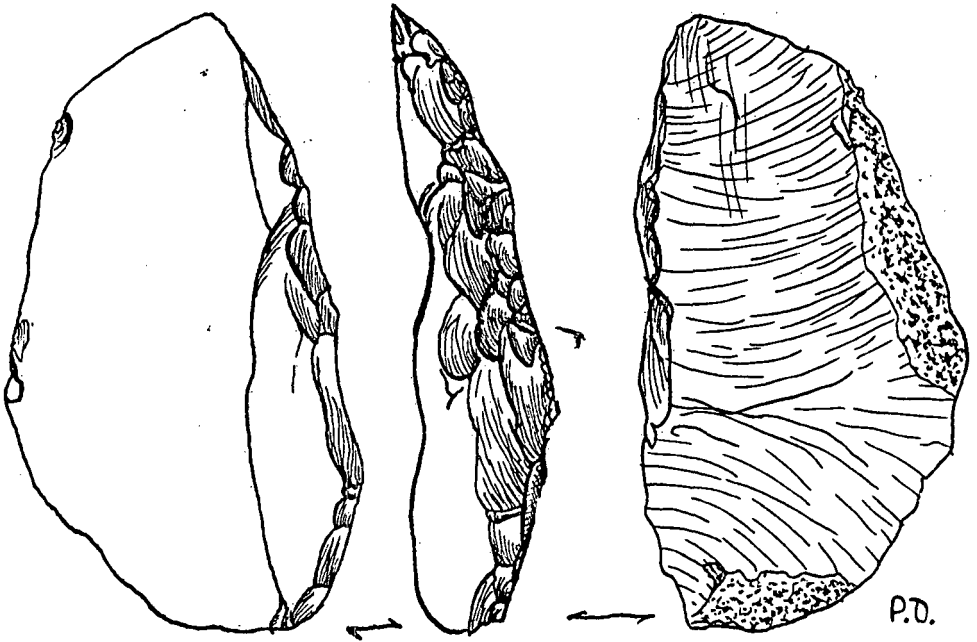
De zijschrabber (tekening no. 10, 11) is door Nico Rooymans in 1971 gevonden langs het riviertje de Beerze in Bladel. Hij bevindt zich in de verzameling van de vinder. Het gehele oppervlak van deze schrabber vertoont patina.

Misschien is het de moeite van het vermelden waard, dat in de omgeving van deze vindplaats veel holtevuursteen ligt, bovendien is dit dezelfde vindplaats als van de Moustérienspits (tekening no. 1 t/m 3). Daarom is het mogelijk dat dit artefact in het Moustérien thuishoort. De retouche is echter zo vlak, dat de mogelijkheid voor een neolitische datering ook aanwezig is.

Het onderste deel van de getoucheerde zijde vertoont een recente beschadiging,

Tekeningen 10, 11

Tekeningen 12, 13, 14

terwijl de tegenoverliggende zijde bestaat uit een oude, niet bijgewerkte breuk. De schaaft (tekening no. 12 t/m 14) is door Pieter Dijkstra uit Bergeyk in 1970 gevonden in een bomkrater in Walik. Ze bevindt zich thans in zijn kollektie. Het artefact is evenals het vorige moeilijk te determineren. Vermoedelijk is het een schaaft. Eén kant is onder een hoek van 90° geretoucheerd. Op het gehele oppervlak bevindt zich een donkerbruine patina. Eén kant (tekening no. 12) is erg sterk verweerd. Dit voorwerp is vermoedelijk uit het Midden- of Jong Paleolithicum. De tekeningen zijn gemaakt door Pieter Dijkstra (no. 1 t/m 5, 10 t/m 14) en Nico Arts (6 t/m 9).

Onze dank aan Anton van der Lee, Dr. Raymond Newell en Dr. Joachim voor hun adviezen en aan Mevr. Christensen-Wijnen en Nico Rooymans voor hun medewerking bij het bestuderen van hun vondsten.

N. ARTS en P. DIJKSTRA

Medewerkers Afd. Prehistorie van het Museum „t Oude Slot” in Zeelst, Gem. Veldhoven